

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

۱۰۹۸

شماره چاپ

۴۸۸

شماره ثبت

دوره هفتم - سال دوم

تاریخ چاپ ۱۳۸۴/۸/۱

دو شوری

طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی

امنیت ملی و سیاست خارجی

کمیسیونهای ارجاعی، اصلی:

قضایی و حقوقی

فرعی:

اداره کل قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

به منظور:

۱- ساماندهی به انتخابات کشور (نظام انتخاباتی، تنوع و تکثر انتخابات، ثبات قانون)

۲- عادلانه شدن نظام انتخاباتی و ایجاد فرصت‌های عادلانه و برابر برای همه آحاد

ملت.

۳- شفاف نمودن حدود نظارت.

۴- ساماندهی حوزه‌های انتخابی.

۵- ساماندهی مرجع اجرایی انتخابات.

۶- مشخص شدن مرجع شکایات و پاسخگویی برای داوطلبین.

۷- نوین‌سازی شیوه‌های اخذ رأی، شمارش آراء و استاندارد کردن صندوقهای اخذ

رأی.

۸- افزایش کارآمدی مجلس و نمایندگانش مجلس شورای اسلامی.

طرح زیر جهت تصویب تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

علی احمدی - جهانگیرزاده - سعادت - سیدآبادی - اللهیاری - رضایی -

دانش منفرد - ارجمند - عباسپورتهرانی - داریوش قنبری - سیدجلال حسینی - مظفری -

فلاح پیشه - ثروتی - جهانبخش امینی - رودکی - طلائع نیک - محبی - قبادی -

دوگانی - مؤیدی - پورفاطمی - محمود محمدی - حیدرپور - حسینی - نژادفلاح -

سید سبحان حسینی - سید هادی طباطبایی - آوائی - طهماسبی سروستانی - عسکری -
شیخ الاسلام - تحریری نیک صفت - امین زاده - شایق - روحی - آئین پرست - رعیت -
دینی - سلیمانی - امیر صنعتی - یحیی زاده - خادم - بهمن محمدی - ابطحی -
رشید جلالی - سید حسین عباسی - محمد آشوری - معلمی پور - معتمد - محمد باقر
احمدی - اسدا.. عباسی - راهب - سودانی - شجاع پوریان - سید مصطفی طباطبایی نژاد -
پیر مؤذن - تمدن - شیخ - سید عبدا.. حسینی - ناطق نوری - محمود رضا حسنونند و
یک امضاء ناخوانا

طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی

ماده ۱ - در ماده (۳) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ و
اصلاحات بعدی آن، عبارت «در چارچوب این قانون» بعد از عبارت «مربوط به انتخابات»
اضافه می‌گردد.

ماده ۲ - ماده (۴) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۴ - انتخابات میان دوره‌ای مجلس شورای اسلامی در حوزه‌های فاقد نماینده
همزمان با یکی از انتخابات ریاست جمهوری، شوراهای اسلامی و یا مجلس خبرگان
رهبری انجام خواهد شد. چنانچه تعداد نمایندگان مجلس کمتر از چهار پنجم مجموع
نمایندگان گردد و بیشتر از یک سال به پایان دوره باقی باشد انتخابات میان دوره‌ای برگزار
خواهد شد.

ماده ۳- ماده (۵) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۵- کمیسیون انتخابات مرکب از یک نماینده از طرف رئیس مجلس، یک نماینده از طرف ریاست قوه قضائیه و یک نماینده از طرف رئیس جمهور به ریاست دادستان کل کشور به جای ستاد انتخابات وزارت کشور مسئولیت اجرای انتخابات (مجلس، شوراها، خبرگان رهبری، همه‌پرسی و...) را به عهده دارند.

تبصره ۱- در استانها کمیسیون انتخابات از دادستان، یک نماینده به انتخاب مجمع نمایندگان مجلس هر استان، معاون سیاسی، امنیتی استانداری استان تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- کمیسیون انتخابات شهرستان و بخش عبارت است از: دادستان (در صورت نداشتن دادستان، ریاست دادگستری)، یک نفر از اعضای شورای اسلامی شهرستان به انتخاب شورا و فرماندار شهرستان.

تبصره ۳- کلیه سوابق، امکانات و اعتبارات ستاد انتخابات وزارت کشور به کمیسیون انتخابات منتقل می‌شود.

ماده ۴- ماده (۸) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۸- انتخاب نماینده مجلس شورای اسلامی با کسب اکثریت مطلق کل آراء است. برای جلوگیری از دو مرحله‌ای شدن انتخابات، هر فردی می‌تواند دو نفر از داوطلبین را به ترتیب اولویت یک و دو، انتخاب نماید. در صورتی که نفر اول انتخاب شده حائز اکثریت مطلق آراء نشده باشد، رأی‌هایی که به عنوان اولویت دوم وی را انتخاب نموده‌اند شمارش شده و به آن اضافه می‌گردد. در صورتی که نفر اول حائز اکثریت مطلق آراء نگردد انتخابات

در مرحله دوم و بین دو نفر از حائزین اکثریت آراء برگزار می‌گردد.

ماده ۵- کمیسیون انتخابات موظف است ظرف شش ماه از زمان تشکیل نسبت به نوین‌سازی شیوه‌های اخذ رأی و شمارش آراء به منظور دقت، سلامت و نظارت بهتر در اخذ، شمارش و اعلام نتایج و همین‌طور استانداردسازی صندوق‌های اخذ رأی در حدود اعتبارات مصوب اقدام نماید.

ماده ۶- تبصره (۱) ماده (۸) قانون مذکور حذف می‌شود.

ماده ۷- تبصره‌های (۲) و (۳) ماده (۸) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌گردد:
تبصره - چنانچه انتخابات یک یا چند حوزه انتخابیه متوقف یا باطل گردد، یا اعتبارنامه منتخبین مورد تأیید مجلس واقع نشود و یا به علت فوت، استعفاء و یا هر علت دیگر حوزه انتخابیه‌ای بدون نماینده باشد، کمیسیون انتخابات هم‌زمان با اولین انتخابات (شوراهای اسلامی، ریاست جمهوری و یا مجلس خبرگان رهبری) با هماهنگی شورای نگهبان انتخابات را در حوزه مربوطه برگزار می‌نماید.

ماده ۸- ماده (۹) قانون مذکور و تبصره‌های (۱)، (۳) و (۴) آن حذف می‌گردد.

ماده ۹- ماده (۱۰) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌گردد:
ماده ۱۰- انتخابات در ایران به صورت تک‌گزینه‌ای است و هر حوزه انتخابیه صرفاً

یک نماینده دارد، هر شخص واجد شرایط فقط می‌تواند یک بار و به هر کس که بنخواهد رأی دهد.

ماده ۱۰ - بند زیر به ماده (۱۰) الحاق می‌گردد:

- حداقل دارای سابقه تدریس در یکی از حوزه‌های علمیه یا در یکی از مراکز آموزش عالی کشور (عضویت هیأت علمی) یا معاون مدیرکل و هم‌مطراز و یا مؤسسات خصوصی هم‌مطراز و یا سابقه نمایندگی مجلس.

تبصره - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است نسبت به طبقه‌بندی مشاغل و هم‌مطرازی (خصوصی و دولتی) ظرف مدت شش ماه اقدام نموده و آن را به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده ۱۱ - تبصره زیر به ماده (۱۰) قانون مذکور الحاق و شماره تبصره‌ها اصلاح می‌گردد:

تبصره - دولت موظف است حداکثر ظرف شش ماه لایحه تفکیک حوزه‌های انتخابیه‌ای که بیش از یک نماینده دارند را جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه بدهد.

ماده ۱۲ - در بند (۲) ماده (۲۷) قانون مذکور عبارت «پانزده سال تمام» حذف و عبارت «هجده سال تمام» جایگزین می‌شود.

ماده ۱۳ - بند زیر به ماده (۲۷) الحاق و شماره بندها اصلاح می‌گردد:
- محروم نبودن از حقوق اجتماعی به حکم دادگاه صالحه.

ماده ۱۴ - بند (۴) ماده (۲۸) قانون مذکور بدین شرح اصلاح می‌گردد:
۴ - حداقل مدرک لیسانس.

ماده ۱۵ - تبصره (۲) ماده (۲۸) قانون مذکور حذف می‌گردد.

ماده ۱۶ - جزء (۲) بند (الف) ماده (۲۹) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و جزء (۲۹) به این ماده الحاق می‌گردد:
۲۹ - اعضاء شورای شهرستانها و شورای عالی استانها.

ماده ۱۷ - جزء (۲) بند (ب) ماده (۲۹) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و جزء (۱۱) به این ماده الحاق می‌شود:
۲ - قضات شاغل در امر قضا و رؤسای دادگستری شهرستانها و استانها.
۱۱ - اعضاء شوراهای اسلامی بخش، شهر، شهرستان و استان.

ماده ۱۸ - بند (۱۲) به شرح زیر به ماده (۳۰) قانون مذکور الحاق می‌گردد:
۱۲ - تابعیت کشورهای خارجی با رعایت ماده (۹۸۲) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴.

ماده ۱۹ - در ماده (۳۱) قانون مذکور بعد از عنوان «رئیس ثبت احوال» عنوان «و دادستان» اضافه می‌شود، سه تبصره به شرح زیر به این ماده الحاق می‌شود:
تبصره ۲ - در شهرستانها و بخشهایی که فاقد شورای اسلامی شهرستان یا بخش

می‌باشند یک نفر از اعضای شورای شهر مرکز شهرستان یا مرکز بخش حسب مورد به انتخاب شورای مربوط یکی از معتمدین مذکور خواهد بود.

تبصره ۳- در مراکز بخش، بالاترین مقام قضایی به جای دادستان عضو هیأت اجرایی بخش خواهد بود.

تبصره ۴- در صورت نبود ادارات ثبت احوال و دادگستری در مرکز بخش، مسؤول اداره ثبت احوال و دادستان شهرستان موظفند نمایندگان تام‌الاختیار خود را برای عضویت در هیأت اجرایی معرفی نمایند.

ماده ۲۵- در تبصره (۱) ماده (۳۴) قانون مذکور بعد از عنوان «رئیس ثبت احوال» عبارت «باید دادستان» اضافه می‌شود.

ماده ۲۱- تبصره ماده (۴۲) قانون مذکور حذف می‌شود.

ماده ۲۲- تبصره (۴) به ماده (۵۲) قانون مذکور الحاق می‌گردد:

تبصره ۴- داوطلبانی که هیأت اجرایی یا کمیسیون انتخابات و یا هیأت نظارت و یا جمعاً عدم صلاحیت آنان را احراز نموده‌اند می‌توانند جهت اعاده حق خود مطابق قانون انتخابات به دیوان عدالت اداری شکایت نمایند و در صورتی که حکم به نفع داوطلب صادر شود او می‌تواند به تناسب مرحله‌ای که در آن رد صلاحیت شده است ادعای خسارت نماید و خسارت نامبرده می‌بایست از محل اعتبارات مرجعی که او را رد صلاحیت نموده است پرداخت شود. در هر صورت در آن انتخابات نمی‌تواند شرکت نماید.

ماده ۲۳ - ماده (۵۳) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۵۳ - در صورتی که معتمدین هیأت اجرایی در بررسی شرایط قانونی داوطلبان و سایر وظایف خود، مقررات قانونی انتخابات را رعایت نمایند کمیسیون انتخابات موظف است با اطلاع هیأت نظارت و کمیسیون عالی انتخابات نسبت به تغییر هر یک از معتمدین یا به طور کلی تشکیل مجدد هیأت اجرایی اقدام نماید. تغییر عضو یا کل اعضای هیأت اجرایی طبق مواد (۳۲) و (۳۵) این قانون انجام خواهد شد.

ماده ۲۴ - ماده (۵۶) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۵۶ - کمیسیون انتخابات موظف است به منظور نظارت دقیق تر بر تبلیغات و هزینه های انتخابات؛ حدود تبلیغات نامزدها، مواضع هزینه کردن آنها، چگونگی رسیدگی فوری به تخلفات تبلیغاتی، زمان یکسان برای فعالیتهای تبلیغاتی، چگونگی تضمین مناسب برای پرداخت هزینه توسط داوطلبانی که کمتر از پنج درصد آراء را در حوزه انتخابیه کسب نمایند را مشخص نموده و ظرف مدت شش ماه به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده ۲۵ - ماده (۹۴) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۹۴ - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی است.

سوابق

قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی (مصوب ۱۳۷۸/۹/۷)

فصل اول - کلیات

ماده ۱- انتخابات مجلس شورای اسلامی بر طبق مقررات این قانون انجام می‌گیرد و دولت موظف است در برگزاری انتخابات ترتیبی اتخاذ نماید که پیش از پایان دوره قبل، انتخابات را برگزار نماید به طوری که کشور در هیچ زمان بدون مجلس نباشد.
تبصره - مقصود از کلمه "مجلس" در این قانون، مجلس شورای اسلامی می‌باشد.
ماده ۲- عده نمایندگان مجلس شورای اسلامی دویست و نود نفر می‌باشد و افزایش تعداد آن بر اساس اصل شصت و چهارم (۶۴) قانون اساسی خواهد بود.
تبصره - از تعداد کل نمایندگان پنج نفر به ترتیب ذیل مربوط به اقلیت‌های دینی می‌باشد:

زرتشتیان و کلیمیان هر کدام یک نماینده، مسیحیان آشوری و کلدانی مجموعاً یک نماینده و مسیحیان ارمنی جنوب و شمال هر کدام یک نماینده.
ماده ۳- نظارت بر انتخابات مجلس شورای اسلامی به عهده شورای نگهبان می‌باشد.
این نظارت استصوابی و عام و در تمام مراحل در کلیه امور مربوط به انتخابات جاری است.
ماده ۴- در صورتی که بیش از یک سال به پایان دوره مجلس باقی باشد انتخابات میان دوره‌ای در حوزه‌های فاقد نماینده انجام خواهد شد. چنانچه تعداد نمایندگان مجلس کمتر از چهار پنجم مجموع نمایندگان گردد و شش ماه به پایان دوره مجلس باقی باشد انتخابات میان دوره‌ای برگزار خواهد شد.

ماده ۵- سرپرستان وزارت کشور، استانداری، فرمانداری و بخش‌داری در اجرای این قانون به جای وزیر کشور، استاندار، فرماندار و بخشدار خواهند بود.
ماده ۶- سنوات نمایندگی مستخدمین رسمی دولت اعم از لشکری و کشوری و سازمانها و شرکتها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت، نهادهای عمومی و شهرداریها پس از انتخاب شدن و صدور اعتبارنامه با اعطای گروه و افزایش سنواتی مربوطه جزو سنوات خدمتی آنان محسوب خواهد شد و در دوران نمایندگی فقط حقوق نمایندگی را دریافت خواهند کرد.

تبصره - سالهای دوره نمایندگی مجلس جزء سنوات خدمت آن تعداد از نمایندگان هم که در طول دوره نمایندگی و یا پس از آن به استخدام دستگاههای دولتی و وابسته به دولت در می آیند محسوب می گردد.

فصل دوم - کیفیت انتخابات

ماده ۷ - انتخابات به صورت مستقیم و عمومی و با رأی مخفی خواهد بود.
ماده ۸ - انتخاب نماینده در مرحله اول منوط به کسب اکثریت حداقل یک سوم کل آراء و در مرحله دوم و همچنین انتخابات میان دوره ای با کسب اکثریت نسبی به هر میزان است.

تبصره ۱ - در صورتی که آراء دو یا چند نفر از نامزدها مساوی باشد، ملاک انتخاب یکی یا چند نفر از آنان، قرعه می باشد که در جلسه مشترک هیاتهای اجرایی و نظارت مرکز حوزه انتخابیه انجام خواهد گرفت. نامزدهای مذکور و یا نمایندگان آنان می توانند در مراسم قرعه کشی حضور داشته باشند.

تبصره ۲ - چنانچه انتخابات یکی یا چند حوزه انتخابیه متوقف یا باطل گردد و یا اعتبارنامه متخبین مورد تأیید مجلس واقع نشود، وزارت کشور مکلف است با هماهنگی شورای نگهبان حداکثر ظرف مدت پنج ماه انتخابات مجدد را همزمان در حوزه های انتخابیه مذکور برگزار نماید. مهلت پنج ماه، از تاریخ تعیین وضعیت آخرین حوزه در بین حوزه های انتخابیه مورد نظر محاسبه می شود.

تبصره ۳ - چنانچه به علت فوت، استعفاء و یا هر علت دیگر حوزه انتخابیه ای یکی یا چند نماینده خود را از دست بدهد، وزارت کشور مکلف است ظرف مدت پنج ماه پس از تاریخ اعلام آن توسط مجلس شورای اسلامی با هماهنگی شورای نگهبان انتخابات را در حوزه مربوطه برگزار نماید.

تبصره ۴ - متخبین حوزه های انتخابیه که اعتبارنامه آنان به علت عدم صلاحیت شخص در مجلس شورای اسلامی رد می شود نمی توانند در انتخابات همان دوره مجلس شورای اسلامی شرکت نمایند.

ماده ۹ - چنانچه در مرحله اول برای یکی یا چند نفر از داوطلبان اکثریت یک سوم آراء حاصل نگردد، انتخابات دومرحله ای خواهد شد، بدین معنی که از بین نامزدهائی که اکثریت یک سوم آراء را در مرحله اول بدست نیاورده اند، فقط به تعداد دوبرابر نمایندگان مورد نیاز از بین کسانی که بیشترین آراء را در مرحله اول داشته اند، در انتخابات مرحله دوم

شرکت می‌کنند و در صورتی که تعداد نامزدهای باقیمانده، کمتر از دو برابر باشد، تمام آنان در مرحله دوم انتخابات شرکت خواهند نمود.

تبصره ۱- اگر تعداد نامزدهای باقیمانده مساوی یا کمتر از نمایندگان مورد نیاز باشد، انتخابات مرحله دوم انجام نخواهد شد و نامزدی که حداقل یک چهارم مجموع آراء را کسب کرده باشد به مجلس راه می‌یابد.

تبصره ۲- هیچیک از داوطلبان نمایندگی نمی‌توانند در بیش از یک حوزه انتخابیه خود را نامزد نمایند، در غیر این صورت نامزدی آنها کلاً باطل و از شرکت در انتخابات آن دوره مجلس محروم می‌گردند.

تبصره ۳- وزارت کشور با هماهنگی شورای نگهبان زمان انجام مرحله دوم انتخابات را ظرف یک ماه پس از اعلام نتیجه مرحله اول و تأیید صحت انتخابات توسط شورای نگهبان، تعیین و اعلام خواهد نمود.

تبصره ۴- کلیه رأی‌دهندگان مرحله دوم منحصرأ در حوزه انتخابیه‌ای که در مرحله اول انتخابات رأی داده‌اند شرکت خواهند نمود و کسانی که در مرحله اول در هیچیک از حوزه‌های انتخاباتی رأی نداده باشند در مرحله دوم انتخابات می‌توانند شرکت نمایند.

تبصره ۵- در انتخابات میان‌دوره‌ای حوزه‌های انتخابیه هر دوره مجلس، کسانی حق رأی دارند که در انتخابات قبلی آن دوره در همان حوزه رأی داده باشند و یا در هیچیک از حوزه‌های انتخابیه شرکت نکرده و رأی نداده باشند.

ماده ۱۰- در هر مرحله انتخاباتی هر شخص واجد شرایط فقط می‌تواند یکبار با ارائه شناسنامه رأی دهد.

تبصره ۱- اخذ رأی در زندانها و پادگانها و بیمارستانها نیز فقط با ارائه شناسنامه می‌باشد.

تبصره ۲- کارت مخصوص رأی منضم به شناسنامه رأی دهنده ممه‌ور و سپس سوراخ می‌گردد.

تبصره ۳- اخذ رأی در کلیه حوزه‌های انتخابیه کشور در یک روز انجام می‌شود و مدت آن حداقل ده ساعت است که در صورت ضرورت تا دو ساعت دیگر قابل تمدید می‌باشد.

تبصره ۴- تشخیص ضرورت و مدت تمدید اخذ رأی در یک حوزه یا سراسر کشور به عهده وزیر کشور است.

تبصره ۵- اخذ رأی باید در یکی از روزهای تعطیل رسمی باشد.

ماده ۱۱- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و ادارات و نهادهای قانونی و مؤسسات دولتی

و وابسته به دولت و شهرداریها و مؤسسات عمومی موظفند حسب درخواست وزارت کشور، استانداران، فرمانداران، بخشداران، کارکنان و سایر امکانات خود را تا خاتمه انتخابات در اختیار آنان قرار دهند. بدیهی است مدت همکاری کارکنان مذکور جزء ایام مأموریت نامبردگان محسوب خواهد شد.

تبصره ۱ - در جهت اعمال نظارت بر انتخابات، کلیه نهادها و ارگانهای فوق‌الذکر موظفند حسب درخواست شورای نگهبان و هیأت‌های منصوب از جانب آن، کارکنان خود را در اختیار آنان قرار دهند و همچنین وزارت کشور، استانداران، فرمانداران و بخشداران موظفند امکانات لازم را در اختیار آنان قرار دهند.

تبصره ۲ - حق مأموریت کارکنان مذکور از محل اعتبارات سازمان متبوع آنان تأمین و پرداخت می‌گردد.

ماده ۱۲ - انتخابات اقلیت‌های دینی زرتشتی، کلیمی، آشوری، کلدانی و آرامنه شمال به مرکزیت حوزه انتخابیه فرمانداری تهران و آرامنه جنوب به مرکزیت حوزه انتخابیه فرمانداری اصفهان توسط فرمانداران و بخشدارانی که اقلیت‌های مزبور در آن جا سکونت دارند انجام خواهد شد.

ماده ۱۳ - در صورتی که همزمان با برگزاری انتخابات مجلس، انتخابات دیگری نیز برگزار گردد، به دستور وزارت کشور، یک شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی با اعضاء واحد و با صندوق‌های مجزا برای هر دو انتخابات در نظر گرفته خواهد شد.

ماده ۱۴ - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است علاوه بر تبیین جایگاه مجلس و وظایف نمایندگان برنامه‌های آموزش انتخاباتی را که وزارت کشور یا هیأت مرکزی نظارت منتخب شورای نگهبان ضروری تشخیص می‌دهند و همچنین کلیه اعلامیه‌ها و اطلاعیه‌های مربوط به انتخابات را از شبکه سراسری یا محلی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران پخش نماید.

ماده ۱۵ - انتخابات مجلس در حوزه‌های انتخابیه‌ای که دچار حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ و غیره شوند، با تشخیص و پیشنهاد وزارت کشور و موافقت شورای نگهبان در شهرهای محل استقرار مهاجرین و در صورت امکان در حوزه‌های مذکور نیز برگزار خواهد گردید و مراتب به اطلاع عموم خواهد رسید.

تبصره - شعب ثبت‌نام و اخذ رأی مخصوص حوزه‌های انتخابیه مناطق مذکور، در شهرستانهایی دایر می‌شود که حداقل دو هزار و پانصد مهاجر ناشی از وضعیت مزبور از آن حوزه انتخابیه، در محدوده شهرستان مهاجر بوده و اسکان یافته باشند و امکان بازگشت به حوزه انتخابیه خود را نداشته باشند.

ماده ۱۶ - مأموران انتظامی در حدود قانون موظف به ایجاد نظم و جلوگیری از هرگونه بی‌نظمی در جریان انتخابات و حفاظت صندوقها بوده و حق دخالت در امور اجرایی و نظارت را ندارند.

تبصره - در صورت نیاز نیروی انتظامی به نیروهای کمکی با تصویب مراجع ذیصلاح قانونی، نیروهای نظامی با نیروی انتظامی همکاری می‌نمایند.

ماده ۱۷ - محاکم صالحه قضائی موظفند به تخلفات و جرائم انتخابات به صورت فوق‌العاده و خارج از نوبت رسیدگی نمایند.

ماده ۱۸ - در موارد ذیل با تأیید هیأت نظارت حوزه انتخابیه مربوطه، برگهای رأی باطل و لئی جزء آراء مأخوذه محسوب شده و مراتب در صورت جلسه، قید و آراء مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد:

۱ - آراء ناخوانا باشد.

۲ - آرائی که از طریق خرید و فروش بدست آمده باشد.

۳ - آرائی که کلاً حاوی اسامی غیر از نامزدهای تأیید شده باشد.

۴ - آرائی که سفید به صندوق ریخته شده باشد.

تبصره - در حوزه‌هایی که تعداد نمایندگان مورد نیاز بیش از یک نفر باشد، فقط اسامی ناخوانا باطل خواهد شد.

ماده ۱۹ - در موارد ذیل با تأیید هیأت نظارت حوزه انتخابیه مربوطه، برگهای رأی باطل و جزء آراء مأخوذه محسوب نشده و مراتب در صورت جلسه قید و آراء مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد:

۱ - صندوق فاقد لاک و مهر انتخاباتی باشد.

۲ - آراء زاید بر تعداد تعرفه باشد.

۳ - آراء کسانی که به سن قانونی رأی نرسیده باشند.

۴ - آرائی که با شناسنامه افراد فوت شده یا غیر ایرانی داده شده باشد.

۵ - آرائی که با تقلب و تزویر (در تعرفه‌ها، آراء، صورت جلسات، شمارش) بدست آمده باشد.

۶ - آرائی که با شناسنامه غیر یا جعلی اخذ شده باشد.

۷ - آراء تکراری.

۸ - آرائی که با شناسنامه کسانی که حضور ندارند اخذ شده باشد.

۹ - آرائی که فاقد مهر انتخاباتی باشد.

۱۰ - آرائی که از طریق تهدید بدست آمده باشد.

۱۱- آرائی که روی ورقهای غیر از برگ رأی نوشته شده باشد.

تبصره ۱- کل آراء مندرج در صورتجلسه‌ای که صندوق اخذ رأی آن فاقد اوراق رأی یا برگهای تعرفه باشد، باطل و جزو آراء مأخوذه محسوب نخواهد شد.

تبصره ۲- آراء زاید مذکور در بند (۲) به قید قرعه از کل برگهای رأی کسر می‌شود.

ماده ۲۵- در صورتی که در برگ رأی علاوه بر اسامی نامزدهای تأیید شده، اسامی دیگری نوشته شده باشد، برگ رأی باطل نبوده و فقط اسامی اضافی خوانده نمی‌شود.

تبصره ۱- در صورتی که نام یک داوطلب در برگه رأی مکرر نوشته شده باشد فقط یک رأی برای او محسوب می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه آرای ریخته شده به صندوق به علت تشابه اسمی نامزدهای انتخاباتی به هیچوجه قابل تشخیص و تفکیک نباشد به نسبت آراء نامزدهای دارای تشابه اسمی در آن صندوق میان آنان تقسیم می‌شود و در مورد رأی یا آراء باقیمانده غیر قابل تقسیم، به حکم قرعه عمل خواهد شد.

تبصره ۳- در مواردی که دو انتخابات به‌طور همزمان انجام گیرد آرائی که اشتهاً به صندوق دیگر ریخته شود یا حضور ناظرین شورای نگهبان قبل از هر اقدامی به صندوق مربوطه انتقال داده شده و سپس وظیفه قانونی انجام می‌گیرد.

ماده ۲۶- در صورتی که اسامی نوشته شده بیش از تعداد لازم باشد، اسامی اضافی از آخر، خوانده نمی‌شود.

ماده ۲۲- قبل از شروع رأی‌گیری باید در حضور نمایندگان هیأت نظارت بر حوزه انتخابیه مربوط، صندوقهای خالی، بسته و مهور به مهر هیأت نظارت حوزه انتخابیه گردد و در صورت جلسه‌ای که قبل از آغاز زمان انتخابات در محل اخذ رأی تنظیم می‌گردد، نمایندگان هیأت نظارت بر حوزه انتخابیه مربوط، تعداد صندوقها و خالی بودن آنها را گواهی نمایند و در صورتی که در جریان رأی‌گیری، نیاز باشد که صندوقی را اضافه نمایند، باید به همین ترتیب عمل نموده و صورت جلسه گردد.

ماده ۲۳- وزارت کشور موظف است در طول برگزاری انتخابات با توجه به وظایفی که به عهده دارد، مطالب مربوط به انتخابات را به اطلاع عموم برساند.

ماده ۲۴- فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه‌های انتخابیه موظفند بلافاصله پس از خاتمه رأی‌گیری و شمارش آراء نتایج حاصله را با هیأت‌های نظارت حوزه انتخابیه خود تطبیق داده و طی صورتجلسه‌ای به وزارت کشور و شورای نگهبان ارسال و سپس از رسانه‌های گروهی اعلام نمایند.

ماده ۲۵- وزارت کشور مأمور اجرای قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی بوده و

مسئول حسن جریان انتخابات است. بدین منظور می‌تواند مأمورینی جهت بازرسی و کنترل جریان انتخابات به حوزه‌های انتخابیه و شعب ثبت‌نام و اخذ رأی اعزام دارد.

تبصره - هیچ سازمان یا دستگاهی جز وزارت کشور و شورای نگهبان تحت عنوان اجرای قانون انتخابات یا نظارت، مجاز نیست در امر انتخابات دخالت کند و یا مأموران و بازرسانی اعزام نماید.

ماده ۲۶ - پس از پایان انتخابات، بلافاصله صورتجلسه نتیجه انتخابات با امضاء هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه و هیأت نظارت بر انتخابات حوزه مربوطه در پنج نسخه تهیه می‌شود که یک نسخه نزد هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه می‌ماند و بقیه برای هیأت نظارت بر انتخابات مزبور و وزارت کشور (دو نسخه) و هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات ارسال می‌شود.

فصل سوم - شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان

ماده ۲۷ - انتخاب کنندگان باید دارای شرایط ذیل باشند:

۱ - تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۲ - شانزده سال تمام.

۳ - عاقل بودن.

ماده ۲۸ - انتخاب شوندگان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند:

۱ - اعتقاد و التزام عملی به اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران.

۲ - تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۳ - ابراز وفاداری به قانون اساسی و اصل مرفقی ولایت مطلقه فقیه.

۴ - حداقل مدرک فوق دیپلم و یا معادل آن.

۵ - نداشتن سوء شهرت در حوزه انتخابیه.

۶ - سلامت جسمی در حد برخوردار از نعمت بینائی، شنوائی و گویائی.

۷ - حداقل سن سی سال تمام و حداکثر هفتاد و پنج سال تمام.

تبصره ۱ - داوطلبان نمایندگی اقلیتهای دینی مصرح در قانون اساسی از التزام عملی

به اسلام، مذکور در بند (۱) مستثنی بوده و باید در دین خود ثابت‌العقیده باشند.

تبصره ۲ - کسانی که سابقه نمایندگی مجلس شورای اسلامی را دارند از شرط مذکور

در بند (۴) مستثنی می‌باشند.

ماده ۲۹ - اشخاص زیر به واسطه مقام و شغل خود از داوطلب شدن محرومند:

الف - اشخاص زیر از داوطلب شدن در حوزه‌های انتخابیه سراسر کشور محرومند مگر اینکه حداقل سه ماه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفاء نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند:

- ۱- رئیس جمهور و معاونین و مشاورین وی.
- ۲- دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام و معاونین وی.
- ۳- مشاورین معاونین رئیس جمهور.
- ۴- روسای دفاتر سران سه قوه.
- ۵- وزرا و سرپرستان وزارتخانه‌ها.
- ۶- معاونین و مشاورین وزرا.
- ۷- مدیران کل و سرپرستان ادارات کل وزارتخانه‌ها و مدیران کل حوزه وزارتی و رؤسای دفاتر وزرا.
- ۸- اعضای شورای نگهبان و هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات.
- ۹- رئیس قوه قضائیه و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۰- رئیس دیوان عالی کشور و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۱- دادستان کل کشور و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۲- رئیس دیوان عدالت اداری و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۳- رئیس سازمان بازرسی کل کشور و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۴- روسا و سرپرستان سازمانها و ادارات کل و ادارات عقیدتی سیاسی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و جانشینان و معاونین آنان در سراسر کشور.
- ۱۵- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی.
- ۱۶- رئیس جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی.
- ۱۷- استانداران.
- ۱۸- معاونین و مشاورین استانداران.
- ۱۹- فرمانداران.
- ۲۰- بخشداران.
- ۲۱- شهرداران و روسای مناطق شهرداری.
- ۲۲- روسا و سرپرستان سازمانهای دولتی.
- ۲۳- رئیس دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۲۴- اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل بانکها.
- ۲۵- اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل شرکتهای دولتی و وابسته به دولت که حیطه

وظایف و اختیارات آنها به کل کشور تسری دارد.

۲۶- رئیس کل بانک مرکزی ایران و معاونین و مشاورین وی.

۲۷- روسا و سرپرستان بنیادهای (مستضعفان، شهید، ۱۵ خرداد، مسکن)، کمیته امداد امام خمینی (ره)، نهضت سوادآموزی، سازمان تبلیغات اسلامی، دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم و رئیس سازمان تعزیرات حکومتی و روسای اتاقهای بازرگانی و صنایع و معادن و تعاون، معاونین و مشاورین آنان.

۲۸- شاغلین در نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات.

ب- اشخاص زیر از داوطلب شدن در حوزههای انتخابیه قلمرو مأموریت خود محرومند مگر اینکه سه ماه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند:

۱- ائمه جمعه دائمی.

۲- قضات.

۳- مدیران کل و سرپرستان دفاتر و ادارات کل استانها و معاونین آنان.

۴- مدیران کل و سرپرستان دفاتر و ادارات کل استانداریها و معاونین آنان.

۵- رؤسا و سرپرستان ادارات و سازمانهای دولتی و وابسته به دولت و معاونین آنان در استان و شهرستان.

۶- روسا و سرپرستان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اعم از دولتی و غیردولتی و روسا و سرپرستان واحدها و شعب آنها.

۷- اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل شرکتهای دولتی و وابسته به دولت در استان و شهرستان.

۸- سرپرستان مناطق و روسای شعب بانکها در استان و شهرستان.

۹- سرپرستان دفاتر سازمان تبلیغات اسلامی در مرکز استان و شهرستانها.

۱۰- مدیران مراکز صدا و سیما و جمهوری اسلامی ایران.

ج- اعضای هیأتهای اجرایی و ناظرین شورای نگهبان در حوزه انتخابیه تحت مسؤولیت خود.

تبصره ۱- کلیه مقامات دارای عناوین همطراز با عناوین مذکور در بندهای (الف) و (ب) مشمول این ماده می باشند. تشخیص همطرازی با سازمان امور اداری و استخدامی کشور می باشد.

تبصره ۲- در مورد کسانی که طبق قوانین استخدامی و یا تعهد خدمت، استعفای آنان منوط به پذیرش آن از سوی مسئولین مربوطه باشد، قبول استعفاء شرط است. همچنین

استعفای پرسنل نیروهای مسلح منوط به قبول فرماندهی کل قوا می باشد.
تبصره ۳- به هنگام ثبت نام، ارائه گواهی رسمی مبنی بر قبول استعفاء و عدم اشتغال در پست و مقام و مشاغل یاد شده در بندهای (الف) و (ب) این ماده سه ماه قبل از ثبت نام الزامی است.

تبصره ۴- وزارت کشور موظف است حداقل چهار ماه قبل از ثبت نام از داوطلبان، مراتب را از طریق رسانه های گروهی به آگاهی عموم برساند.

ماده ۳۰- اشخاص زیر از داوطلب شدن نمایندگی مجلس محرومند:

۱- کسانی که در جهت تحکیم مبانی رژیم سابق نقش موثر داشته اند.

۲- ملاکین بزرگ که زمینهای موات را بنام خود ثبت داده اند.

۳- وابستگان تشکیلاتی و هواداران احزاب، سازمانها و گروههایی که غیر قانونی بودن آنها از طرف مقامات صالحه اعلام شده است.

۴- کسانی که به جرم اقدام علیه جمهوری اسلامی ایران محکوم شده اند.

۵- محکومین به ارتداد به حکم محاکم صالحه قضائی.

۶- مشهورین به فساد و متجاهرین به فسق.

۷- محکومین به حدود شرعی مگر آنکه توبه آنان ثابت شده باشد.

۸- قاچاقچیان مواد مخدر و معتادین به این مواد.

۹- مجبورین و کسانی که به حکم دادگاه مشمول اصل چهل و نهم (۴۹) قانون اساسی باشند.

۱۰- وابستگان به رژیم سابق از قبیل اعضای انجمنهای شهر و شهرستان و وابستگان به تشکیلات فراماسونری و هیأت رئیسه کانونهای حزب رستاخیز و حزب ایران نوین و اعضای فعال آنها، نمایندگان مجلسین سنا، شورای ملی سابق و مأموران ساواک.

۱۱- محکومین به خیانت و کلاهبرداری، اختلاس و ارتشاء و غصب اموال دیگران و محکومین به سوء استفاده مالی به حکم محاکم صالحه قضائی.

فصل چهارم - هیأت اجرائی

ماده ۳۱- بلافاصله پس از صدور دستور شروع انتخابات از طرف وزارت کشور، فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه دستور تشکیل هیأتهای اجرائی حوزه های فرعی را به فرماندار یا بخشدار حوزه های فرعی، صادر نموده و خود موظف است ظرف شش روز در مرکز حوزه انتخابیه، هیأت اجرائی انتخابات را با حضور هیأت نظارت شورای نگهبان به

ریاست خود و عضویت رئیس ثبت احوال مرکز حوزه انتخابیه و نه نفر معتمدین موضوع ماده (۳۲) تشکیل دهد.

تبصره - در شهرستان و بخشهایی که شورای اسلامی شهرستان یا بخش تشکیل شده است، یک نفر از اعضای شورا و به انتخاب شورا، یکی از نه نفر معتمدین مذکور خواهد بود. ماده ۳۲ - فرماندار یا بخشدار مرکز هر حوزه انتخابیه، جهت انتخاب معتمدین اصلی و علی البدل هیأت اجرایی موضوع ماده (۳۱)، سی نفر از معتمدین بومی ساکن در محل و یا ساکنینی که حداقل دارای پنج سال سابقه سکونت در حوزه انتخابیه هستند را از بین کلیه اقشار واجد شرایط در این قانون انتخاب و به منظور تأیید صلاحیت به هیأت نظارت مربوط معرفی می نماید.

هیأت نظارت مزبور حداکثر ظرف مدت سه روز نسبت به تأیید صلاحیت آنان اظهار نظر کتبی خود را به فرماندار یا بخشدار ارسال می دارد.

فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه بلافاصله از سی نفر معتمدین محلی تأیید شده از سوی هیأت نظارت، کتباً دعوت به عمل آورده و مدعوین حداکثر ظرف دو روز از تاریخ دعوت تشکیل جلسه می دهند و پس از حضور حداقل دو سوم مدعوین (بیست نفر) در حضور هیأت نظارت از بین خود نه نفر را به عنوان معتمدین اصلی و پنج نفر را به عنوان معتمدین علی البدل هیأت اجرایی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می نمایند.

تبصره ۱ - چنانچه هیأت نظارت، معتمدین پیشنهادی فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه را تأیید ننمود، فرماندار یا بخشدار مربوطه موظف است به تعداد دو برابر، افراد واجد شرایط دیگری را به هیأت نظارت پیشنهاد نماید. هیأت نظارت موظف است حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت نظر خود را کتباً اعلام نماید. اگر برای بار دوم معتمدین پیشنهادی، مورد تأیید هیأت نظارت مربوطه قرار نگیرند در صورتی که حداقل بیست نفر مورد تأیید باشند اعضای اصلی و علی البدل را از میان خود انتخاب خواهند کرد و در صورت عدم توافق فرماندار، بخشدار و هیأت نظارت شهرستان، هیأت نظارت استان با هماهنگی استاندار ظرف بیست و چهار ساعت، باقیمانده از سی نفر معتمد را انتخاب خواهند کرد.

تبصره ۲ - معتمدین این ماده باید دارای ایمان و التزام عملی به اسلام (به جز حوزه های اقلیت دینی) و قانون اساسی و حسن شهرت و سواد خواندن و نوشتن بوده و از عوامل مؤثر در تحکیم رژیم سابق و وابسته به گروه های غیرقانونی نباشند.

تبصره ۳ - تعداد اعضای هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه و حوزه های فرعی و کیفیت و مهلت تشکیل آنها یکسان است.

تبصره ۴ - فرمانداران و بخشداران حوزه انتخابیه موظفند از معرفی کسانی که در

هیأت‌های اجرایی و شعب اخذ رأی انتخابات قبل، مرتکب تخلف شده باشند برای عضویت در لیست معتمدین و عضویت شعب اخذ رأی خودداری نمایند.

ماده ۳۳- هیچیک از اعضای هیأت اجرایی و ناظرین شورای نگهبان و اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی نباید در حوزه انتخابیه با داوطلبان انتخابات به ترتیب ذیل خویشاوندی نسبی یا سببی داشته باشند.

الف - خویشاوندی نسبی: پدر - مادر - فرزند - برادر و خواهر.

ب - خویشاوندی سببی: همسر و پدر - مادر - برادر و خواهر او.

ماده ۳۴- اعضای هیأت اجرایی پس از پذیرفتن عضویت، ملزم به شرکت در جلسات و امضای صورتجلسات و اعتبارنامه منتخبین و انجام سایر وظایف قانونی می‌باشند.

تبصره ۱- در صورت عدم شرکت فرماندار یا بخشدار حوزه انتخابیه و یار رئیس ثبت احوال در جلسات، هیأت اجرایی موظف است مراتب را طی صورتجلسه‌ای به مقام اجرایی مافوق اعلام داشته کسب تکلیف نماید.

تبصره ۲- در صورت غیبت فرماندار یا بخشدار و یار رئیس ثبت احوال حوزه انتخابیه و یا بروز هر نوع اختلاف در هیأت اجرایی که منجر به توقف انتخابات شود، هیأت نظارت موظف است مراتب را به فوریت به هیأت نظارت مافوق گزارش دهد.

تبصره ۳- هیأت اجرایی موظف است در صورت جلسات و گزارش کار خود موارد غیبت اعضا را با ذکر علت غیبت به وزارت کشور اعلام دارد.

ماده ۳۵- هرگاه در جریان انتخابات یک یا چند نفر از معتمدین هیأت اجرایی دو جلسه متوالی یا چهار جلسه متناوب از حضور در جلسات هیأت اجرایی خودداری نمایند یا از سمت خود استعفا دهند و یا هیأت اجرایی را از اکثریت ساقط کنند، به جای آنان به ترتیب تعداد رأی از معتمدین علی‌البدل و سیله فرماندار یا بخشدار دعوت به عمل خواهد آمد. در صورتی که با دعوت از اعضای علی‌البدل باز هم اکثریت حاصل نگردد، از باقیمانده از معتمدین (تاسی نفر) تامین خواهند نمود.

ماده ۳۶- هیأت‌های اجرایی فرعی بلافاصله پس از انتخابات معتمدین تشکیل جلسه داده و تعداد و محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی را تعیین نموده و به وسیله رئیس هیأت به فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه جهت طرح در هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه اعلام می‌دارند.

ماده ۳۷- جلسات هیأت‌های اجرایی اصلی و فرعی با حضور دوسوم کلیه اعضا رسمیت یافته و اخذ تصمیم با اکثریت مطلق حاضرین خواهد بود.

تبصره - رأی ممتنع در حکم رأی مخالف خواهد بود.

ماده ۳۸- هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخاباتیه پس از تعیین محل‌های استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی در مرکز حوزه انتخاباتیه و بررسی و تأیید و تصویب مصوبات هیأت‌های اجرایی فرعی در مورد تعداد و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی نه روز قبل از روز اخذ رأی مبادرت به انتشار آگهی انتخابات حاوی تاریخ برگزاری انتخابات، ساعات اخذ رأی، شرایط انتخاب کنندگان، جرائم و تخلفات و مقررات جزایی و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی در سراسر حوزه انتخاباتیه می‌نماید.

تبصره - در صورت بروز بعضی از مشکلات با موافقت وزارت کشور، مهلت نه روز تا هفت روز تقلیل می‌یابد.

ماده ۳۹- فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخاباتیه موظف است سه نسخه از آگهی‌های منتشره در سطح حوزه انتخاباتیه را به وزارت کشور ارسال دارد. یک نسخه از این آگهی‌ها به وسیله وزارت کشور به هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات منتخب شورای نگهبان فرستاده می‌شود.

ماده ۴۰- هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخاباتیه و حوزه‌های فرعی پس از انتشار آگهی انتخابات برای هر شعبه ثبت نام و اخذ رأی پنج نفر (و در شعب پر تراکم به تشخیص هیأت اجرایی هفت نفر) از معتمدین محل که دارای سواد خواندن و نوشتن باشند، انتخاب و به فرماندار یا بخشدار جهت صدور حکم معرفی می‌نمایند.

تبصره ۱- اعضاء شعب ثبت نام و اخذ رأی از بین خود یک نفر رئیس، یک نفر نایب رئیس و بقیه اعضاء را به عنوان منشی انتخاب می‌نمایند و بایستی ترتیبی اتخاذ نمایند که یک روز قبل از روز اخذ رأی، محل شعبه آماده برای اخذ رأی باشد.

تبصره ۲- محل شعب ثبت نام و اخذ رأی مندرج در آگهی انتخابات غیر قابل تغییر است مگر اینکه دائر نمودن شعبه و یا ادامه کار آن در محل اعلام شده قبلی، به علت حوادث غیر مترقبه یا هر علت دیگری مقدور نباشد. که در این صورت مراتب تغییر شعبه ثبت نام و اخذ رأی توسط هیأت اجرایی و ناظران شورای نگهبان با ذکر علت، صورت جلسه شده و شعبه ثبت نام و اخذ رأی جدید در کوتاهترین فاصله نسبت به شعبه سابق به نحوی دایر خواهد شد که خللی در مراجعه رأی دهندگان و تشخیص محل شعبه ایجاد نشود و تبدیل شعبه باید به اطلاع مردم محل برسد.

تبصره ۳- تشکیل شعب ثبت نام و اخذ رأی در موزه‌ها ممنوع می‌باشد.

ماده ۴۱- فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخاباتیه موظف است مستقیماً یا با تفویض اختیار به فرماندار یا بخشدار حوزه‌های فرعی برای هر یک از شعب ثبت نام و اخذ رأی یک نفر نماینده تعیین نماید.

ماده ۴۲ - هیأت‌های اجرایی انتخابات مسؤول صحت جریان انتخابات در حوزه انتخابیه خود می‌باشند.

تبصره - در مواردی که وزارت کشور برای حسن انجام انتخابات در برگزاری مرحله دوم ضروری بداند، با اطلاع و تأیید هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات دستور تجدید انتخاب معتمدین هیأت اجرایی حوزه انتخابیه را صادر خواهد نمود.

ماده ۴۳ - کلیه امور انتخابات بخش مرکزی را هیأت اجرایی حوزه انتخابیه شهرستان انجام می‌دهد.

ماده ۴۴ - هیأت اجرایی فرعی با تصویب هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه میتواند برای مناطق صعب‌العبور و کوهستانی و مسافتهای دور و نقاطی که تأسیس شعب ثابت اخذ رأی مقدور نیست، شعب اخذ رأی سیار تشکیل دهد. هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه نیز میتواند در صورتی که لازم بداند، نسبت به تأسیس شعب اخذ رأی سیار در مرکز حوزه انتخابیه و بخش مرکزی اقدام نماید و در هر دو مورد باید به اطلاع هیأت نظارت برسد. و همچنین نماینده‌ای از هیأت نظارت در معیت صندوق سیار بوده و مسیر گردش صندوق را در صورت جلسه قید و تأیید نماید.

فصل پنجم - اعلام داوطلبی و رسیدگی به صلاحیت داوطلبان

ماده ۴۵ - داوطلبان نمایندگی مجلس باید ظرف هفت روز از تاریخ انتشار دستور شروع انتخابات به وسیله وزارت کشور یا مراجعه به فرمانداری یا بخشداری مرکز حوزه انتخابیه پرسشنامه مخصوص اعلام داوطلبی را دریافت و تکمیل و تسلیم نمایند.

مراتب قبلاً به وسیله وزارت کشور از طریق رسانه‌های گروهی به آگاهی عموم خواهد رسید و فرمانداران و بخشداران مکلفند مراتب را به وسایل مقتضی به اطلاع کلیه اهالی حوزه انتخابیه برسانند.

تبصره ۱ - داوطلبان نمایندگی مجلس که واجد شرایط بوده و در خارج از کشور بسر می‌برند، باید ضمن مراجعه به سفارتخانه یا کنسولگری یا نمایندگی سیاسی مربوط پرسشنامه داوطلبی خود را در حضور مقامات ذیصلاح سفارت یا کنسولگری یا نمایندگی سیاسی تنظیم کرده و سفارتخانه نیز مفاد مندرج در پرسشنامه و مشخصات کامل داوطلب را به وسیله تلکس یا سریعترین وسیله مخابراتی و از طریق وزارت امور خارجه به وزارت کشور اعلام می‌نماید تا در مهلت قانونی نسبت به بررسی صلاحیت وی در هیأت اجرایی حوزه انتخابیه اقدام قانونی به عمل آید.

تبصره ۲ - داوطلبان نمایندگی می‌توانند فرم داوطلبی را از وزارت کشور دریافت و پس از تکمیل به وزارت کشور ارجاع نمایند. وزارت کشور موظف است در اسرع وقت مراتب را به فرمانداری یا بخشداری حوزه انتخابیه مربوطه اعلام نماید.

تبصره ۳ - تصویری از فرم داوطلبی و تصویر شناسنامه و دو قطعه عکس کلیه داوطلبان ظرف حداکثر سه روز پس از خاتمه ثبت نام توسط وزارت کشور به هیأت مرکزی نظارت ارسال می‌گردد.

ماده ۴۶ - هر یک از داوطلبان نمایندگی مجلس شخصاً و به صورت کتبی می‌توانند انصراف خود را به فرمانداری یا بخشداری مرکز حوزه انتخابیه و یا وزارت کشور اعلام نمایند و مراتب انصراف توسط وزارت کشور فوراً به اطلاع هیأت مرکزی نظارت می‌رسد. عدول از انصراف پذیرفته نمی‌شود.

ماده ۴۷ - فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه موظف است روزانه مشخصات کامل داوطلبان حوزه انتخابیه خود را بر اساس مفاد مندرج در پرسشنامه با سریعترین وسیله به وزارت کشور اعلام نماید.

وزارت کشور نیز موظف است تصویری از مشخصات کامل داوطلبان را روزانه به هیأت مرکزی نظارت اعلام نماید.

ماده ۴۸ - وزارت کشور و شورای نگهبان پس از وصول مشخصات داوطلبان، روزانه لیست کامل آنان را تهیه و به منظور بررسی سوابق آنان در رابطه با صلاحیتهای مذکور در این قانون به وزارت اطلاعات، دادستانی کل، سازمان ثبت احوال کشور و اداره تشخیص هویت و پلیس بین‌الملل در مرکز ارسال می‌دارد. مراکز مزبور موظفند ظرف پنج روز نتیجه بررسی را با دلیل و سند به وزارت کشور و شورای نگهبان اعلام نمایند.

تبصره - وزارت کشور می‌تواند در صورت لزوم از داوطلب نمایندگی مجلس انگشت‌نگاری به عمل آورد.

ماده ۴۹ - وزارت کشور موظف است پس از وصول نتایج بررسی از مراجع مذکور در ماده (۴۸) مراتب را به فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه‌های انتخابیه به نحو مقتضی اعلام نماید و فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه‌های انتخابیه موظفند عیناً مدارک و نتایج بررسی را در جلسه مشترک هیأت اجرایی و هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه مربوطه مطرح نمایند.

ماده ۵۰ - هیأت‌های اجرایی مراکز حوزه‌های انتخابیه موظفند حداکثر ظرف ده روز پس از پایان مهلت ثبت نام با توجه به نتایج بدست آمده از بررسی‌های لازم در محل و با استفاده از نتایج اعلام شده توسط وزارت کشور صلاحیت داوطلبان در رابطه با

صلاحیت‌های مذکور در این قانون را مورد رسیدگی قرار داده و نتیجه را کلاً به هیأت‌های نظارت اعلام نمایند.

تبصره - رد صلاحیت داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی باید مستند به قانون و براساس مدارک و اسناد معتبر باشد.

ماده ۵۱ - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه‌های انتخابیه مکلفند نظریه رد هیأت اجرائی انتخابات را با ذکر استناد قانونی ظرف یک روز به داوطلبان ابلاغ نموده و با سریعترین وسیله به ضمیمه اسناد و مدارک به اطلاع هیأت نظارت استان برسانند.

تبصره - کسانی که صلاحیت آنان مورد تأیید قرار نگرفته حق دارند ظرف چهارروز از تاریخ ابلاغ به داوطلب، شکایت خود را مستدلاً به هیأت نظارت استان اعلام نمایند.

ماده ۵۲ - گزارشها و شکایات واصله ظرف مدت هفت روز پس از پایان مهلت دریافت شکایت در جلسه هیأت نظارت استان رسیدگی و نتیجه صورتجلسه می‌شود. چنانچه نظر هیأت اجرائی مبنی بر رد صلاحیت داوطلب، مورد تأیید هیأت نظارت استان نیز باشد، هیأت نظارت مذکور موظف است در این خصوص، نظر هیأت مرکزی نظارت را نیز کسب نماید. هیأت نظارت استان در مورد صلاحیت سایر داوطلبان نیز نظر خود را به هیأت مرکزی نظارت اعلام می‌نماید.

تبصره ۱ - هیأت نظارت استان پس از کسب نظر هیأت مرکزی نظارت، موظف است مراتب تأیید یا رد صلاحیت کلیه داوطلبان را با استناد قانونی طی صورتجلسه‌ای به فرماندار یا بخشدار مربوط اعلام نماید.

تبصره ۲ - فرماندار یا بخشدار موظف است نظر هیأت مرکزی نظارت، مبنی بر تأیید یا رد صلاحیت داوطلبان را که از هیأت نظارت استان دریافت نموده است، به نامبرندگان ابلاغ نماید تا در صورت اعتراض به رد صلاحیت خود، کتباً به شورای نگهبان شکایت نمایند.

تبصره ۳ - در صورتی که نظر هیأت مرکزی نظارت مبنی بر رد صلاحیت داوطلبانی باشد که صلاحیت آنان مورد تأیید هیأت اجرائی مرکز حوزه انتخابیه قرار گرفته است، داوطلبان می‌توانند اعتراض خود را به شورای نگهبان تسلیم نمایند. شورای نگهبان بیست‌روز پس از اظهار نظر هیأت مرکزی نظارت نظر قطعی و نهایی خود را در خصوص تأیید یا رد صلاحیت داوطلبان به وزارت کشور اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۳ - در صورتی که معتمدین هیأت اجرائی در بررسی صلاحیت داوطلبان و سایر وظایف خود مقررات قانونی انتخابات را رعایت ننمایند، فرماندار یا بخشدار موظف است با اطلاع و تأیید هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه و با اطلاع وزارت کشور نسبت به

تعویض هر یک از معتمدین هیات اجرایی یا به طور کلی تشکیل مجدد هیات اجرایی اقدام نماید، تعویض بعضی اعضا و یا تغییر کل هیات اجرایی حسب مورد طبق مواد (۳۲) و (۳۵) این قانون انجام خواهد شد.

ماده ۵۴ - در مواردی که طبق گزارشها و شکایات و اعتراضات واصله برای شورای نگهبان معلوم گردد که اعضای هیاتهای نظارت از قوانین و مقررات تخلف نموده‌اند، شورای نگهبان موظف است حسب مورد و متناسب با تخلفات انجام شده برخورد قانونی نماید.

ماده ۵۵ - هر یک از نامزدها به تنهایی یا چند نامزد مشترکاً می‌توانند به طریق زیر برای شعب اخذ رأی یک نفر نماینده به هیات نظارت حوزه انتخابیه معرفی نمایند:

الف - حوزه‌های دارای یک نماینده به‌ازاء هر صندوق یک نماینده.

ب - حوزه‌های دارای دو نماینده به‌ازاء هر دو صندوق یک نماینده.

ج - حوزه‌های دارای سه نماینده به‌ازاء هر سه صندوق یک نماینده.

د - حوزه‌های دارای چهار نماینده به‌ازاء هر چهار صندوق یک نماینده.

ه - حوزه‌های دارای پنج نماینده به‌ازاء هر پنج صندوق یک نماینده.

و - حوزه‌های دارای شش نماینده به‌ازاء هر شش صندوق یک نماینده.

همچنین متناسب با تعداد نمایندگان هر حوزه انتخابیه به همان تعداد از صندوقها یک نماینده.

این نمایندگان می‌توانند در محل شعب اخذ رأی حضور داشته باشند. چنانچه تخلفی در شعب اخذ رأی صورت گیرد بدون دخالت، مراتب را به هیاتهای اجرایی و نظارت بخش یا مراکز شهرستان کتباً اعلام خواهند نمود.

حضور نمایندگان هر یک از کاندیداها تا پایان اخذ رأی و شمارش آراء و تنظیم صورت جلسه بلامانع است. ممانعت از حضور نمایندگان کاندیداها در شعب اخذ رأی ممنوع بوده و جرم محسوب می‌گردد و متخلف به مجازات مقرر در ماده (۸۳) قانون محکوم خواهد شد.

تبصره - حضور دیگر افراد به جز مسؤولین (مسؤولین و اعضا صندوقهای اخذ رأی، ناظرین شورای نگهبان، نمایندگان و بازرسان وزارت کشور، نمایندگان نامزدها) در شعب اخذ رأی تحت هر عنوان که باشد ممنوع است و جرم محسوب می‌گردد. مأمورین انتظامی و مسؤولین در صندوقهای اخذ رأی موظفند از حضور افراد غیر مسؤول جلوگیری بعمل آورند. متخلفین به مجازات مقرر در ماده (۷۵) محکوم خواهند شد.

فصل ششم - تبلیغات

ماده ۵۶ - فعالیت تبلیغات انتخاباتی نامزدهای نمایندگی هشت روز قبل از روز اخذ رأی (مرحله اول و دوم) آغاز و تا بیست و چهار ساعت قبل از اخذ رأی ادامه خواهد داشت.

ماده ۵۷ - استفاده از هرگونه پلاکارد، تراکت، دیوارنویسی و کاروانهای تبلیغاتی و استفاده از بلندگوهای سیار در خارج از محیط سخنرانی و امثال آن به استثناء عکس حداکثر در دو نمونه (فرم) و جزوه و سخنرانی و پرسش و پاسخ از طرف نامزدهای انتخاباتی و طرفداران آنان ممنوع می‌باشد. متخلفین از این ماده به سه تا سی روز زندان محکوم می‌گردند.

تبصره - اعلام نظر شخصیتها در تأیید نامزدها به شرطی مجاز است که بدون ذکر عنوان و مسؤولیت آنها باشد و مدرک کتبی مربوط به امضاء آنان تسلیم هیأت اجرایی انتخابات شده باشد.

ماده ۵۸ - هیچ کس حق ندارد آگهی یا پوستره‌های تبلیغاتی نامزدهای انتخاباتی را که در محل‌های مجاز الصاق گردیده در زمان قانونی تبلیغات پاره و یا معدوم یا مخدوش نماید و عمل مرتکب جرم محسوب می‌شود.

ماده ۵۹ - انجام هرگونه فعالیت تبلیغاتی از تاریخ اعلام رسمی اسامی نامزدها برای نامزدهای نمایندگی مجلس از صدا و سیما و میز خطابه نماز جمعه و یا هر وسیله دیگری که جنبه رسمی و دولتی دارد و فعالیت کارمندان در ساعات اداری و همچنین استفاده از وسائل و سایر امکانات وزارتخانه‌ها و ادارات، شرکتهای دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و شهرداریها و شرکتهای و سازمانهای وابسته به آنها و نهادها و مؤسساتی که از بودجه عمومی (به هر مقدار) استفاده می‌کنند و همچنین در اختیار گذاشتن وسائل و امکانات مزبور ممنوع بوده و مرتکب مجرم شناخته می‌شود.

تبصره ۱ - مؤسسات و نهادهایی که دارائی آنان از اموال عمومی است، همانند بنیاد مستضعفان مشمول این ماده می‌باشند.

تبصره ۲ - تشریحات و مطبوعات متعلق به سازمانها، وزارتخانه‌ها، ادارات، نهادها و مؤسسات یاد شده در متن این ماده، حق تبلیغ برای نامزدهای انتخاباتی را ولو به صورت درج آگهی ندارند.

ماده ۶۰ - اعضای هیأت‌های اجرایی و نظارت انتخابات حق تبلیغ له یا علیه هیچیک از داوطلبان انتخاباتی را نخواهند داشت.

ماده ۶۱ - الصاق اعلامیه، عکس، پوستر، هرگونه آگهی تبلیغاتی بر روی علائم

راهنمایی و رانندگی، تابلوی بیمارستانها، تابلوی مدارس و سایر مؤسسات آموزشی و تابلوهای منصوبه در معابر عمومی توسط بخش دولتی و وابسته به دولت و صندوقهای پست، باجه‌های تلفن، پستهای برق و تلفن، تابلوها و املاک بخش خصوصی، مگر با رضایت مالکین یا متصرفین ممنوع است و مأمورین انتظامی در صورت مشاهده چنین مواردی متخلفین را جلب و به منظور تعقیب قانونی به مقامات قضائی تحویل می‌نمایند. فرماندارها و بخشدارها نیز باید نسبت به امحاء چنین اوراقی اقدام نمایند و استتکاف از این وظیفه جرم محسوب می‌گردد.

ماده ۶۲ - هرگونه آگهی و آثار تبلیغاتی باید قبل از شروع اخذ رأی از محل شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی توسط اعضاء شعب امحاء گردد.

ماده ۶۳ - ستادهای انتخاباتی تنها در هر دهستان و مراکز بخشها، شهرها و شهرستانها دایر می‌گردد. در شهرهای بزرگ در هر منطقه شهرداری یک محل به‌عنوان ستاد انتخاباتی می‌تواند دایر گردد. در مواردی که یک منطقه، چند عنوان از عناوین فوق‌الذکر را داشته باشد در حکم یک عنوان می‌باشد.

تبصره ۱ - ستاد تبلیغات انتخابات، مرکزی است که فعالیت‌های تبلیغاتی نامزدها، مندرج در مواد فصل ششم این قانون در آن ساماندهی و انجام پذیرد.

تبصره ۲ - تشکیل ستاد تبلیغات انتخاباتی بدون اعلام نشانی محل ستاد و نام مسؤل آن به فرمانداری یا بخشداری ممنوع است.

ماده ۶۴ - مطبوعات و نشریات حق ندارند آگهی یا مطالبی علیه نامزدهای انتخاباتی درج کنند و یا برخلاف واقع مطلبی بنویسند که دال برانصراف گروه یا اشخاصی از نامزدهای معین باشد و در هر صورت نامزدها حق دارند پاسخ خود را ظرف هجده ساعت پس از انتشار نشریه مزبور بدهند و آن نشریه مکلف به چاپ فوری آن طبق قانون مطبوعات می‌باشد. در صورتی که آن نشریه منتشر نشود مسؤل آن باید با هزینه خود پاسخ نامزد را به نشریه مشابه دیگری ارسال دارد و آن نشریه مکلف به درج آن در اولین چاپ خود خواهد بود. انتشار اینگونه مطالب در غیر مطبوعات نیز ممنوع است و نامزد معترض حق دارد نظر خود را منتشر نماید.

ماده ۶۵ - داوطلبان نمایندگی و طرفداران آنان به‌هیچ وجه مجاز به تبلیغ علیه داوطلبان دیگر نبوده و تنها می‌توانند شایستگی‌های خود یا داوطلب موردنظرشان را مطرح نمایند و هرگونه هتک حرمت و حیثیت نامزدهای انتخاباتی برای عموم ممنوع بوده و متخلفین طبق مقررات مجازات خواهند شد.

فصل هفتم - جرائم و تخلفات

ماده ۶۶- علاوه بر جرائم مندرج در این قانون ارتکاب امور ذیل جرم محسوب می شود:

- ۱- خرید و فروش رأی.
  - ۲- رأی گرفتن با شناسنامه کسی که حضور ندارد.
  - ۳- تهدید یا تطمیع در امر انتخابات.
  - ۴- رأی دادن با شناسنامه جعلی.
  - ۵- رأی دادن با شناسنامه دیگری.
  - ۶- رأی دادن بیش از یکبار.
  - ۷- توصیه به نوشتن اسم کاندیدای معین در ورقه رأی توسط افراد متفرقه در محل اخذ رأی.
  - ۸- اختلال در امر انتخابات.
  - ۹- کم و زیاد کردن آراء یا تعرفه ها.
  - ۱۰- تقلب در رأی گیری و شمارش آراء.
  - ۱۱- تقلب و تزویر در اوراق تعرفه یا برگ رأی یا صورتجلسات.
  - ۱۲- توصیه به نوشتن اسم کاندیدای معین در ورقه رأی از طرف اعضاء شعبه اخذ رأی و ناظرین و بازرسان.
  - ۱۳- تغییر و تبدیل یا جعل و یا ربودن و یا معدوم نمودن اوراق و اسناد انتخاباتی از قبیل تعرفه و برگ رأی و صورتجلسات و تلکس و تلفنگرامها و تلگرافها.
  - ۱۴- باز کردن و یا شکستن قفل محل نگهداری و لاک و مهر صندوقهای رأی بدون مجوز قانونی.
  - ۱۵- جابجایی، دخل و تصرف و یا معدوم نمودن اسناد انتخاباتی بدون مجوز قانونی.
  - ۱۶- ایجاد رعب و وحشت برای رأی دهندگان یا اعضاء شعب ثبت نام و اخذ رأی با اسلحه یا بدون اسلحه در امر انتخابات.
  - ۱۷- دخالت در امر انتخابات با سیمت معجول و یا به هر نحو غیر قانونی.
  - ۱۸- انجام یا عدم انجام هرگونه عملی که باعث مخدوش شدن رأی مردم از ناحیه اعضاء شعبه اخذ رأی باشد از قبیل خودداری کردن از ممهور نمودن برگه تعرفه یا شناسنامه یا انتقال صندوق اخذ رأی به غیر از محل آگهی شده.
- تبصره - چنانچه وقوع جرائم مندرج در این ماده موجب گردد که جریان انتخابات در

یک یا چند شعبه ثبت نام و اخذ رأی از مسیر قانونی خود خارج شود و در نتیجه کلی انتخابات موثر باشد مراتب و سیله وزارت کشور به منظور طرح در شورای نگهبان به هیأت مرکزی نظارت اعلام می‌گردد.

ماده ۶۷- تشکیلات قضائی هر حوزه انتخابیه بمنظور پیشگیری از وقوع جرم، ضمن هماهنگی با ناظرین شورای نگهبان و هیأت اجرایی اقدامات لازم را در محدوده مقررات معمول می‌دارد.

تبصره - از موقع ثبت نام تا پایان انتخابات احضار و بازداشت نامزدهای نمایندگی مجلس شورای اسلامی در رابطه با اتهامات قبل از نامزدی و یا تخلفات انتخاباتی ممنوع است مگر در مواردی که به نظر رئیس قوه قضائیه عدم بازداشت آنان موجب تضییع حق گردد و یا اخذ تأمین و تضمین لازم ممکن نباشد.

فصل هشتم - شکایات و نحوه رسیدگی

ماده ۶۸- هیأت‌های اجرایی مراکز حوزه‌های انتخابیه موظفند از تاریخ تشکیل هیأت اجرایی تا دو روز پس از اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات، شکایات واصله را بپذیرند و حداکثر ظرف هفت روز از تاریخ دریافت شکایات در جلسه مشترک هیأت‌های اجرایی و نظارت حوزه انتخابیه به آنها رسیدگی نمایند.

تبصره ۱- کسانی که از نحوه برگزاری انتخابات شکایت داشته باشند، می‌توانند ظرف هفت روز از تاریخ اخذ رأی شکایت مستند خود را به دبیرخانه شورای نگهبان نیز تسلیم دارند.

تبصره ۲- شکایاتی قابل رسیدگی خواهند بود که مشخصات شاکی یا شاکیان شامل نام، نام خانوادگی، نام پدر، شغل، نشانی کامل، شماره تلفن (در صورت داشتن تلفن) و اصل امضاء شاکی را داشته باشد.

تبصره ۳- در صورتی که شاکی بدون دلیل و مدرک کسی را متهم نماید و عمل شاکی عنوان افترا داشته باشد قابل تعقیب و پیگیری است.

تبصره ۴- طرح و بررسی شکایات در مورد افراد محرمانه بوده و افشای آن ممنوع است.

ماده ۶۹- شکایاتی که در جریان انتخابات به هیأت اجرایی تسلیم می‌شود مانع ادامه کار انتخابات نمی‌باشد.

ماده ۷۰- هیأت اجرایی پس از بررسی شکایات و گزارش‌ها چنانچه تشخیص دهد که امور انتخابات در یک یا چند شعبه از جریان عادی خارج شده و صحیح انجام نگرفته است، با

تأیید هیات نظارت، انتخابات یک یا چند شعبه مزبور را در صورتی که در سرنوشت انتخابات مؤثر نباشد، باطل اعلام می‌نماید.

تبصره - چنانچه ابطال همه و یا قسمتی از آراء یک یا چند صندوق اخذ رأی در تغییر سرنوشت انتخابات مؤثر باشد، تصمیم با شورای نگهبان است.

ماده ۷۱ - کلیه شکایات مربوط به انتخابات، قبل از ارسال پرونده انتخاباتی به مجلس توسط وزارت کشور به هیات مرکزی نظارت ارسال و پس از آن، پرونده عیناً به مجلس فرستاده خواهد شد.

تبصره - شورای نگهبان موظف است کلیه شکایات مربوط به انتخابات را پس از صدور اعتبارنامه‌ها به مجلس ارسال دارد.

ماده ۷۲ - در صورتی که رسیدگی به شکایات هریک از حوزه‌های انتخابیه منجر به توقف یا ابطال انتخابات گردد، اعلام آن از رسانه‌های گروهی از اختیارات شورای نگهبان است.

تبصره - توقف یا ابطال انتخابات در هر حوزه انتخابیه باید مستند به قانون و همراه با اسناد و مدارک معتبر و با رأی اکثریت مطلق اعضای شورای نگهبان باشد.

ماده ۷۳ - صدور اعتبارنامه منتخبین موقوف به عدم ابطال انتخابات از طرف شورای نگهبان می‌باشد و شورای نگهبان در اسرع وقت نظر خود را درباره انتخابات اعلام می‌نماید و وزارت کشور موظف است بلافاصله دستور صدور اعتبارنامه را بدهد.

ماده ۷۴ - اعتبارنامه منتخبین به دستور وزارت کشور و با مهر و امضاء اعضای هیات اجرائی و هیات نظارت در پنج نسخه (یک نسخه برای شورای نگهبان) ظرف مدت چهل و هشت ساعت تنظیم و صادر می‌گردد.

تبصره - در صورتی که هریک از اعضای هیاتهای اجرائی و نظارت پس از اعلام نظر شورای نگهبان از امضاء اعتبارنامه خودداری کنند، متخلف از قانون محسوب و تا ده سال از عضویت در هیاتهای اجرائی و نظارت محروم خواهند شد و اعتبارنامه با امضاء وزیر کشور و رئیس هیات مرکزی نظارت بر انتخابات کشور معتبر خواهد بود.

فصل نهم - مجازات

ماده ۷۵ - مجازات مرتکبین جرائم و تخلفات مقرر در بندهای (۱)، (۲)، (۳)، (۴)، (۵)، (۶)، (۷) و (۸) ماده (۶۶) تا سه ماه حبس یا یک میلیون (۱ ۰۰۰ ۰۰۰) تا پنج میلیون (۵ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال جزای نقدی و هشت سال محرومیت از عضویت در هیاتهای اجرائی و

نظارت و شعب اخذ رأی می باشد.

ماده ۷۶ - مجازات مرتکبین جرائم و تخلفات مقرر در بندهای (۹)، (۱۰)، (۱۱)، (۱۲)، (۱۳)، (۱۴)، (۱۵) و (۱۸) ماده (۶۶) از شش ماه تا دو سال حبس یا سه میلیون (۳ ۰۰۰ ۰۰۰) تا پانزده میلیون (۱۵ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال جزای نقدی و حسب مورد به انفصال از خدمات دولتی از شش ماه تا دو سال و دوازده سال محرومیت از عضویت در هیأت‌های اجرائی و نظارت و شعب اخذ رأی می باشد.

ماده ۷۷ - مجازات مرتکبین جرایم مقرر در بند (۱۶) ماده (۶۶) اعم از مباشر و یا معاون و یا تحریک کننده در صورتی که محاربه صدق نکند همان مجازات مقرر در ماده (۶۱۷) قانون مجازات اسلامی می باشد.

ماده ۷۸ - مجازات مرتکبین جرایم مقرر در بند (۱۷) ماده (۶۶) علاوه بر مجازات مندرج در ماده (۵۵۵) قانون مجازات اسلامی، دوازده سال محرومیت از عضویت در هیأت‌های اجرائی و نظارت و شعب اخذ رأی می باشد.

ماده ۷۹ - مجازات تخلف از مقررات مواد (۱۱)، (۲۴)، (۳۴)، (۴۰)، (۵۳) و (۶۰) و تبصره‌های مربوط با رعایت مقررات قانون رسیدگی به تخلفات اداری عبارت است از کسر حقوق، فوق العاده شغل و یا عناوین مشابه، حداکثر تا یک سوم از یک ماه تا یک سال و یا انفصال موقت از یک ماه تا یک سال.

تبصره - چنانچه مرتکب از کارکنان دولت نباشد از عضویت در هیأت‌های اجرائی، نظارت و شعب اخذ رأی برای مدت هشت سال محروم خواهد شد.
ماده ۸۰ - مجازات تخلف از مقررات مواد (۵۷) و (۵۸) پرداخت پانصد هزار (۵۰۰ ۰۰۰) تا یک میلیون (۱ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال جزای نقدی می باشد.

ماده ۸۱ - مجازات مرتکبین تخلف مندرج در صدر ماده (۵۹) و تبصره (۲) آن حبس از سه تا شش ماه یا جزای نقدی از دو میلیون (۲ ۰۰۰ ۰۰۰) تا ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال می باشد و مجازات مرتکبین جرائم مندرج در قسمت اخیر ماده (۵۹) و تبصره (۱) آن همان مجازات مقرر در ماده (۵۹۸) قانون مجازات اسلامی خواهد بود.

ماده ۸۲ - مجازات تخلف از مقررات ماده (۶۱) از یکصد هزار (۱۰۰ ۰۰۰) تا دو میلیون (۲ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال جزای نقدی می باشد چنانچه مأمورین انتظامی و سایر مقامات و مسؤولین موظف از انجام وظیفه مقرر در ذیل ماده (۶۱) استنکاف نمایند علاوه بر مجازات مقرر فوق به انفصال موقت از یک تا سه ماه محکوم می گردند.

ماده ۸۳ - مجازات مرتکبین تخلفات موضوع ماده (۶۴) علاوه بر کیفر مقرر در قانون مطبوعات، جزای نقدی از یک میلیون (۱ ۰۰۰ ۰۰۰) تا پنج میلیون (۵ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال

می باشد. در صورتی که تخلف ارتكابی متضمن افتراء و اهانت باشد مرتكب به مجازات مقرر در قانون مجازات اسلامی محكوم خواهد شد.

ماده ۸۴ - مجازات مرتكبین تخلف مقرر در تبصره ماده (۶۳) از پانصد هزار (۵۰۰۰۰۰) تا دو میلیون (۲۰۰۰۰۰۰) ریال جزای نقدی می باشد.

ماده ۸۵ - مجازات مرتكبین تخلف از موضوع مقرر در صدر ماده (۶۵) جزای نقدی از پنجاه هزار (۵۰۰۰۰) تا یک میلیون (۱۰۰۰۰۰۰) ریال می باشد.

ماده ۸۶ - در کلیه مواردی که مرتكب هر یک از تخلفات موضوع این قانون از داوطلبان نمایندگی باشند به حداکثر مجازات مقرر محكوم خواهد شد.

ماده ۸۷ - در اجرای صحیح اصل نود و نهم (۹۹) قانون اساسی و حفظ بیطرفی کامل، ناظرین شورای نگهبان موظفند در طول مدت مسؤولیت خود، بیطرفی کامل را حفظ نمایند و جانبداری ناظرین به هر طریقی از یکی از کاندیداها جرم محسوب می شود.

تبصره - ناظرین شورای نگهبان در صورتی که مرتكب هر یک از جرائم مربوط به هیأت های اجرایی و یا هیأت های اخذ رأی شوند به مجازات جرائم مقرر در ماده (۶۶) و تبصره ماده (۵۳) برای این هیأت ها، محكوم می گردند.

ماده ۸۸ - مجازات های این فصل به انواع مذکور در این قانون منحصر نبوده و قاضی در هر مورد می تواند متخلف را به مجازات مذکور در این قانون و یا مجازاتی که برای این تخلفات در کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ مقرر گردیده محكوم نماید.

فصل دهم - تمهید مقدمات ، تشکیل و افتتاح مجلس شورای اسلامی

ماده ۸۹ - فرمانداران و بخشداران مرکز حوزه انتخابیه موظفند پس از اعلام ستاد انتخابات کشور مبنی بر صدور اعتبارنامه منتخبین حداکثر ظرف چهل و هشت ساعت نسبت به صدور اعتبارنامه های نمایندگان مجلس شورای اسلامی حوزه انتخابیه اقدام و یک نسخه از آن را به منتخب یا نماینده وی که کتبا معرفی می شود و برای دریافت آن به فرمانداری یا بخشداری مرکز حوزه انتخابیه مراجعه نموده تحویل نمایند.

ماده ۹۰ - پس از آنکه اعتبارنامه های دوسوم مجموع نمایندگان مجلس شورای اسلامی واصل شد اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی مراتب را به منظور فراهم نمودن مقدمات افتتاح مجلس شورای اسلامی به استحضار وزیر کشور می رساند.

ماده ۹۱ - وزیر کشور پس از فراهم نمودن مقدمات افتتاح مجلس از نمایندگان

منتخب دعوت می نماید تا در تهران حضور یابند. نمایندگان منتخب موظفند ظرف پنج روز از تاریخ دعوت وزیر کشور خود را به اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی معرفی نمایند. ماده ۹۲- وزیر کشور موظف است در جلسه افتتاحیه مجلس شورای اسلامی گزارش انتخابات را به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید. ماده ۹۳- آئین نامه اجرایی این قانون را وزارت کشور تهیه و با تصویب هیات وزیران به اجراء می گذارد.

ماده ۹۴- کسانی که به موجب قانون سابق انتخابات مجلس شورای اسلامی و قانون تغییر عنوان اعضاء شوراهای اسلامی روستائی که به شهر تبدیل شده اند مصوب ۱۳۷۸/۵/۱۷ به جهت سمت و مقام خود ملزم به استعفاء بوده و در موعد مقرر استعفاء نموده اند می توانند در انتخابات دوره ششم مجلس شورای اسلامی داوطلب شوند، همچنین کسانی که علاوه بر افراد فوق الذکر براساس این قانون ملزم به استعفاء شده اند در صورتی می توانند در انتخابات دوره ششم مجلس شورای اسلامی داوطلب شوند که دهر روز پس از تصویب و ابلاغ این قانون به رئیس جمهور استعفاء بدهند. این قانون پس از تصویب و ابلاغ به رئیس جمهور لازم الاجراء می گردد. وزارت کشور موظف است بلافاصله پس از تصویب این قانون، مراتب را به اطلاع عموم برساند.

قانون اصلاح موادی از قانون انتخابات

مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۱۰/۱۳

- ماده واحده - مواد (۸)، (۹)، (۵۷)، (۵۸)، (۶۱) و (۶۳) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ به شرح ذیل اصلاح می گردد:
- ۱- در مواد (۸) و (۹) عبارت "حداقل یک سوم" به "حداقل یک چهارم" تبدیل می گردد.
  - ۲- ماده (۵۷) به شرح ذیل اصلاح و تبصره آن ابقاء می گردد:
ماده ۵۷ - استفاده از هرگونه پلاکارد، پوستر، دیوارنویسی و کاروانهای تبلیغاتی و استفاده از بلندگوهای سیار در خارج از محیط سخنرانی و امثال آن به استثنای عکس برای تراکت و زندگی نامه و جزوه و همچنین سخنرانی و پرسش و پاسخ از طرف نامزدهای انتخاباتی و طرفداران آنان ممنوع می باشد.
- متخلفین از این ماده به سه تا سی روز زندان محکوم می گردند.
- ۳- کلمه "پوستر" در مواد (۵۸) و (۶۱) حذف می گردد.

۴- ماده (۶۳) به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:
ماده ۶۳- ستادهای تبلیغات انتخاباتی تنها در مراکز بخشها، شهرها و شهرستانها دایر می‌گردد.

در شهرهای بزرگ در هر منطقه شهرداری یک محل به عنوان ستاد انتخاباتی می‌تواند دایر گردد. در مواردی که یک منطقه، چند عنوان از عناوین فوق‌الذکر را داشته باشد در حکم یک عنوان می‌باشد.

**قانون الحاق چند ماده به قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات
مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۵/۵/۹ و الحاق یک تبصره به ماده (۲۰)
قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷
مصوب ۱۳۷۸/۱۰/۱۳**

ماده ۱- شورای نگهبان می‌تواند در هر یک از شعب اخذ رأی حسب تشخیص هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه، به تعداد مورد نیاز نماینده تعیین نماید.

ماده ۲- برگ رأی باید به مهر هیأت نظارت نیز ممهور باشد، و آرای بدون مهر مزبور جزء آراء باطله محسوب خواهد شد و جزء آراء مأخوذه نخواهد بود.

ماده ۳- تعرفه‌های انتخابات از سه قسمت به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- قسمت ثبت مشخصات رأی دهنده.

۲- قسمت ویژه نظارت.

۳- قسمت رأی.

ماده ۴- بر پشت قسمت‌های شماره (۲) و (۳) ماده (۳) مذکور، شماره‌ای به صورت مسلسل درج خواهد شد و در صورت اختلاف تعداد آراء ریخته شده در صندوق رأی با قسمت ویژه نظارت، شماره آراء، با شماره قسمت ویژه نظارت تطبیق و شماره‌های زائد، باطله محسوب خواهد شد و جزء آراء مأخوذه نخواهد بود.

تبصره ۱- وزارت کشور موظف است در تهیه و چاپ تعرفه‌های انتخابات موضوع ماده فوق به نحوی طراحی و عمل کند که آراء مردم مخفی بماند.

تبصره ۲- اعضاء شعب اخذ رأی و ناظرین شورای نگهبان مشترکاً موظفند قسمت‌های مختلف تعرفه‌های انتخابات را حفظ نموده و پس از شمارش آراء و تنظیم صورتجلسه مربوطه، آنها را تحویل هیأت اجرائی حوزه انتخابیه مربوطه بدهند.

ماده ۵- بار مالی احتمالی اجرای این طرح از محل اعتبارات برگزاری انتخابات، و در

صورت کمبود از محل ردیف ۵۰۳۰۰۱ بودجه سالیانه هزینه‌های پیش‌بینی نشده جاری» و سایر امکانات موجود تأمین و پرداخت می‌گردد.

ماده ۶ - تبصره زیر به عنوان تبصره (۲) مکرر به ماده (۲۰) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ الحاق می‌گردد:

تبصره ۲ مکرر - به منظور تسهیل امر نظارت و حفظ آراء واقعی مردم و جلوگیری از تضییع حقوق داوطلبان نمایندگی، چنانچه نامزدی در حوزه انتخابیه به تشخیص هیأت اجرایی یا نظارت برای عامه مردم ناشناخته و گمنام باشد ولی نام خانوادگی و یا نام و نام خانوادگی او مشابه نام خانوادگی و یا نام و نام خانوادگی یکی از داوطلبان سرشناس و معروف آن حوزه باشد، باید مشخصه‌ای مانند شماره (کد)، شغل، محل سکونت، نام پدر و غیره برای او تعیین و در آگهی انتشار اسامی نامزدهای انتخاباتی درج گردد. آراء فاقد آن مشخصه، برای او منظور نخواهد شد.

فرد مذکور می‌تواند در تبلیغات انتخاباتی خود مشخصه تعیین شده را قید نماید و چنانچه در ایام تبلیغات انتخاباتی اعلام انصراف نماید، داوطلب همانم او می‌تواند قبل از روز انتخابات از طریق روزنامه و یا صدور اطلاعیه ادامه داوطلبی خود را برای رفع ابهام اعلام نماید.

ماده ۷ - این قانون پنج روز پس از تأیید شورای نگهبان لازم‌الاجراء می‌باشد.

**قانون اصلاح ماده (۴) قانون الحاق چند ماده به قانون نظارت
شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۵/۵/۹
و الحاق یک تبصره به ماده (۲۰) قانون انتخابات مجلس
شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۱۱/۴**

ماده واحده - ماده (۴) قانون الحاق چند ماده به قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۵/۵/۹ و الحاق یک تبصره به ماده (۲۰) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ که در تاریخ ۱۳۷۸/۱۰/۱۳ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

ماده ۴ - اعضاء شعب اخذ رأی و ناظرین شورای نگهبان مشترکاً موظفند قسمتهای مختلف تعرفه‌های انتخابات را حفظ نموده و پس از شمارش آراء، چنانچه تعداد آراء ریخته شده در صندوق رأی با تعداد برگ ویژه نظارت تطبیق داشت، صورتجلسه مربوطه را تنظیم و کلیه آراء مردم را تحویل هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه و برگه‌های ویژه نظارت

را تحویل هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه مربوطه بدهند.
تبصره - چنانچه تعداد برگه‌های رأی با برگه‌های ویژه نظارت تطبیق نداشت، با مینا قرار دادن تعداد برگه‌های نظارت به قید قرعه با حضور اعضای شعب اخذ رأی و نماینده هیأت اجرایی و نظارت به همان تعداد از آراء صندوق کسر و جزء آراء مأخوذه نخواهد بود.

**قانون اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و اصلاح
قانون تغییر عنوان اعضای شوراهای اسلامی روستاهائی که به
شهر تبدیل شده‌اند مصوب ۱۳۷۹/۸/۲۵**

ماده ۱ -

الف - در تبصره‌های (۲) و (۳) ماده (۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ مهلت پنج ماه به هفت ماه افزایش می‌یابد.

ب - تبصره زیر به عنوان تبصره (۵) به ماده (۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی الحاق می‌گردد:

تبصره - اولین انتخابات میان دوره‌ای مجلس ششم همزمان با انتخابات هشتمین دوره ریاست جمهوری سال ۱۳۸۰ برگزار خواهد شد.

ماده ۲ -

الف - تبصره (۲) ماده (۱۰) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

تبصره ۲ - شناسنامه رأی دهنده مهور می‌گردد.

ب - عبارت «که در صورت ضرورت تا دو ساعت دیگر قابل تمدید می‌باشد» از قسمت آخر تبصره (۳) ذیل ماده (۱۰) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی حذف و بجای آن عبارت «و در صورت ضرورت قابل تمدید می‌باشد» جایگزین می‌گردد.

ماده ۳ - در بند (۲) ماده (۲۷) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی سن رأی دهندگان از شانزده سال تمام به پانزده سال تمام کاهش می‌یابد.

ماده ۴ - ماده (۲۹) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

الف - مهلت‌های مقرر برای استعفاء مقامات مشمول بندهای (الف) و (ب) از سه ماه به دو ماه تقلیل می‌یابد.

ب - مهلت مندرج در تبصره (۳) از سه ماه به دو ماه تقلیل می‌یابد.

ج - مهلت مندرج در تبصره (۴) از چهار ماه به سه ماه تقلیل می‌یابد.
ماده ۵ - مهلت مذکور در تبصره ذیل ماده واحده قانون تغییر عنوان اعضای شوراهای اسلامی روستاهائی که به شهر تبدیل شده‌اند مصوب ۱۳۷۸/۵/۱۷ از چهار ماه به دو ماه تقلیل می‌یابد.

**قانون الحاق یک تبصره به ماده (۸) قانون انتخابات
مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۸۳/۱۲/۶**

ماده واحده - تبصره ذیل به عنوان تبصره (۴) به ماده (۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ و اصلاحات بعدی آن الحاق و شماره تبصره‌های بعدی به ترتیب اصلاح می‌شود:
تبصره ۴ - پس از تأیید صحت انتخابات توسط شورای نگهبان، وزارت کشور موظف است اعتبارنامه کلیه منتخبین را صادر و به مجلس شورای اسلامی ارسال نماید. پذیرش انصراف هر یک از منتخبین پس از تأیید صحت انتخابات و قبل از تصویب اعتبارنامه نیز می‌بایست به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.
انتخابات حوزه انتخابیه بابلسر و فریدونکنار همزمان با انتخابات نهمین دوره ریاست جمهوری برگزار خواهد شد. مهلت‌های مقرر در مواد (۲۸) و (۲۹) قانون انتخابات برای این حوزه لازم‌الرعایه نمی‌باشد. این قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجراء است.

**قانون الحاق یک تبصره به ماده (۹) قانون انتخابات
مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۸۳/۲/۷**

ماده واحده - تبصره ذیل به عنوان تبصره (۶) به ماده (۹) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ الحاق می‌گردد:
تبصره ۶ - انتخابات مرحله دوم حوزه انتخابیه تهران، ری، شمیرانات و اسلامشهر در هفتمین دوره مجلس شورای اسلامی همزمان با انتخابات نهمین دوره ریاست جمهوری انجام خواهد پذیرفت.
این قانون از زمان تصویب لازم‌الاجراء است.

قانون استفساریه ماده (۶) قانون انتخابات
مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۵

موضوع استفساریه :

ماده واحده - با عنایت به مفاد ماده (۶) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ - به ویژه تبصره آن، «سنوات نمایندگی در مجلس شورای اسلامی» در کدامیک از صور ذیل جزو سابقه خدمت دولتی قابل احتساب می باشد؟
الف - صرفاً سنوات نمایندگی بعد از تاریخ ۱۳۷۸/۹/۷.
ب - سنوات نمایندگی اعم از قبل یا بعد از تاریخ فوق، فارغ از تاریخ استخدام در دستگاه دولتی.

نظر مجلس :

سنوات نمایندگی اعم از قبل یا بعد از تاریخ فوق، فارغ از تاریخ استخدام در دستگاه دولتی جزو سابقه خدمت دولتی قابل احتساب می باشد. افراد مشمول این قانون از کلیه امتیازات قانونی مستخدمین رسمی دولت نیز بهره مند خواهند شد.
این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجراست.

دائرة جاب و تكثير

رقم	شماره ثبت
۲۴۰۳	شماره دفتر
۱	شماره
۳۹	شماره

دائرة جاب و تكثير